

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ลองกองมีชื่อสามัญว่า Long Kong เป็นผลไม้ในสกุลเดียวกับกลางสาดและคูกู มีถิ่นกำเนิดอยู่แถบหมู่เกาะมลายู อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และตอนใต้ของประเทศไทย ปัจจุบันได้รับความนิยมในการบริโภค เนื่องจากมีรสชาติดี กลิ่นหอม มียางน้อย อีกทั้งยังจัดเป็นแหล่งสำคัญของวิตามินและแร่ธาตุ รวมทั้งสารอาหารอื่น ๆ ซึ่งล้วนแต่มีความจำเป็นต่อร่างกาย นอกจากนี้ลองกองยังเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพดีที่สุดมีเมล็ดน้อยหรืออาจจะไม่มีเมล็ดเลย (อลิสรา คุประสิทธิ์, 2553 : ออนไลน์) เกษตรกรจึงให้ความสนใจทำการเพาะปลูกกันมากขึ้น (อภิชัย พันธุมาศ, 2541 : 5) เห็นได้จากมีอัตราขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง โดยมีพื้นที่ปลูก 263,732 ไร่ ในปี 2542 เพิ่มขึ้นเป็น 349,880 ไร่ ในปี 2545 (รุ่งนภา รัตนพาหิระ, 2548 : 1) และ 461,224 ไร่ ในปี 2554 เพราะลองกองสามารถเจริญเติบโตได้ดีในบริเวณพื้นที่และอากาศของประเทศไทยทุกภูมิภาค เพียงแต่ให้มีความชื้นในอากาศ ร้อยละ 70 - 80 ฝนตก 2,000 - 3,000 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนฝนตกประมาณ 150 - 200 วันต่อปี มีดินร่วนปนทรายที่มีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง และมีแหล่งน้ำเพียงพอที่จะให้น้ำกับลองกองตามเวลาและปริมาณที่ต้องการ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553 : ออนไลน์) แหล่งปลูกลองกองที่สำคัญของไทยอยู่ที่ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการผลิตลองกอง ปี 2553 จำแนกรายภาค

ภาค	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	ร้อยละ ¹	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ร้อยละ ²	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
เหนือ	10,679.00	2.32	5,503.00	1.48	4,358.00	792.00
ตะวันออก	122,942.00	26.65	95,083.00	25.62	63,876.00	672.00
ใต้	327,603.00	71.03	270,634.00	72.90	83,572.00	309.00
รวม	461,224.00	100.00	371,220.00	100.00	151,806.00	409.00

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร (2553)

หมายเหตุ : ¹ และ ² จากการคำนวณ

จากตารางที่ 1 พบว่าภาคใต้มีพื้นที่เพาะปลูกลองกองและให้ผลผลิตมากที่สุดในประเทศไทย รองลงมาเป็นภาคตะวันออกและภาคเหนือตามลำดับ แต่มีข้อสังเกตว่าภาคเหนือมีพื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตต่ำกว่าภาคอื่น ทว่ามีผลผลิตต่อไร่สูงสุด

ตารางที่ 2 แสดงการผลิตลองกองรายจังหวัด ปี 2553

จังหวัด	เนื้อที่ขึ้นต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
อุตรดิตถ์	10,679	5,503	4,358	792
จันทบุรี	98,191	76,363	52,232	684
ตราด	17,153	12,655	8,011	633
ระยอง	7,598	6,065	3,633	599
ชุมพร	39,326	35,570	14,121	397
ระนอง	10,367	8,051	3,051	379
สุราษฎร์ธานี	21,985	17,973	6,722	374
พังงา	8,950	7,142	3,792	531
ภูเก็ต	682	595	139	233
กระบี่	3,758	3,032	813	268
ตรัง	8,010	6,895	3,489	506
นครศรีธรรมราช	33,935	26,821	12,364	461
พัทลุง	15,100	8,867	4,425	499
สงขลา	24,614	18,155	4,738	261
สตูล	7,317	6,622	4,635	700
ปัตตานี	22,952	19,933	2,910	146
ยะลา	49,864	38,956	10,129	260
นราธิวาส	80,743	72,022	12,244	170

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2553)

จากตารางที่ 2 พบว่า จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดเดียวของภาคเหนือที่ผลิตลองกองในปี 2553 ดังนั้น ข้อมูลการผลิตลองกองของจังหวัดอุตรดิตถ์จึงเป็นตัวแทนข้อมูลผลผลิตลองกอง

ของภาคเหนือโดยผลิตได้ 4,358 ตัน และเป็นแหล่งผลิตที่มีผลผลิตต่อไร่สูงสุดของประเทศคือ 792 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 3 แสดงการผลิตลอมกองรายอำเภอ ปี 2550

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่อื่น ต้น (ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ร้อยละ ¹	มูลค่า (บาท)
เมือง	102	2,746	310	395.25	11.71	7,905,000
ตรอน	0	0	0	0		0
ท่าปลา	22	118	47	39.95	1.18	799,000
น้ำปาด	0	0	0	0		0
พากทำ	0	0	0	0		0
บ้านโคก	0	0	0	0		0
พิชัย	0	0	0	0		0
ลับแล	3,656	14,635	2,220	2,941.50	87.11	58,830,000
ทองแสนขัน	0	0	0	0		0
รวม	3,780	17,499	2,577	3,376.70	100.00	67,534,000

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ (2553)

หมายเหตุ :¹ จากการค้ารวม

จากตารางที่ 3 พบว่า อำเภอลับแลมีการผลิตลอมกองมากที่สุดในจังหวัดอุตรดิตถ์ คิดเป็นร้อยละ 87.11 ของผลผลิตทั้งหมดในจังหวัดอุตรดิตถ์ รองลงมาคือ อำเภอเมืองและอำเภอท่าปลาคิดเป็นร้อยละ 11.71 และ 1.18 ตามลำดับ

เดิมจังหวัดอุตรดิตถ์ได้รับขนานนามว่าเป็น “เมืองกลางสาต” ต่อมาเมื่อราว พ.ศ. 2530 ลอมกองเริ่มเข้ามามีบทบาทในจังหวัดอุตรดิตถ์ (เทคโนโลยีชาวบ้าน, 2553 : 32 - 33) หลังจากนั้นเกษตรกรก็นิยมเปลี่ยนมาปลูกลอมกองทดแทนกลางสาต เนื่องจากมีคุณสมบัติที่เด่นกว่า คือ ความหวาน ยางน้อย ติดพวงคูดี อายุการเก็บเกี่ยวและเก็บรักษานานกว่ากลางสาต จึงนับว่าลอมกองเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญตัวใหม่ของจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างเห็นได้ชัดเจน แหล่งปลูกลอมกองมากที่สุด คือ อำเภอลับแล ที่ตำบลแม่พูล ตำบลน่านกกก และตำบลฝายหลวง มีพื้นที่ปลูกรวม 15,878 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์, 2553 : ออนไลน์)

ตารางที่ 4 แสดงการผลิตลองกองของอำเภอลับแลรายตำบล ปี 2552

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ร้อยละ ¹
แม่พูล	2,070	8,442.00	3,266.00	3,919.00	51.52
ฝายหลวง	790	3,213.00	970.00	1,146.00	15.06
น่านกกก	905	4,223.00	2,118.00	2,542.00	33.42
รวม	3,765	15,878.00	6,354.00	7,607.00	100.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลับแล (2553)

หมายเหตุ : ¹ จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4 พบว่า ตำบลแม่พูลมีการผลิตลองกองมากที่สุดในอำเภอลับแล คิดเป็นร้อยละ 51.52 ของผลผลิตทั้งหมดในจังหวัดอุตรดิตถ์ รองลงมาคือ ตำบลน่านกกกและตำบลฝายหลวง คิดเป็นร้อยละ 33.42 และ 15.06 ตามลำดับ

เกษตรกรอำเภอลับแลให้ความสำคัญกับการปลูกลองกองมากขึ้น เนื่องจากอำเภอลับแลเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตลองกอง โดยมีอัตราขยายตัวโดยมีอัตราขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากลองกองขายได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาด แต่ราคาขายลองกองกลับมีความผันผวนอยู่ตลอดเวลาและจากภาวะราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อราคาปุ๋ย สารกำจัดวัชพืช ค่าแรงงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ จึงทำให้ต้นทุนการผลิตลองกองสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรที่ปลูกลองกองยังมีฐานะยากจน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านการเกษตรในด้านการเพาะปลูก

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประกอบการตัดสินใจลงทุนปลูกลองกองและสามารถจัดการกับปัญหาด้านการผลิตได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการที่จะช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปลูกลองกองต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นที่ใช้ในการปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

การปลูกลองกอง หมายถึง การปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ หมายถึง อำเภอหนึ่งของจังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 8 ตำบล คือ ตำบลศรีพนมมาศ ตำบลแม่พูล ตำบลน่านกกก ตำบลฝายหลวง ตำบลชัยภูมิพล ตำบลไผ่ล้อม ตำบลทุ่งยั้ง ตำบลด่านแม่คำมัน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2555: ออนไลน์)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลองกองของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจแก่ผู้สนใจปลูกลองกองตามความเหมาะสม
3. ใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved